

Jobb partner vagyunk, mint Oroszország és Kína

| MARÁCZI TAMÁS | FOTÓ: FÖLDHÁZI ÁRPÁD

Miért hívta meg Donald Trump a Fehér Házba Orbán Viktort? Mi a közös a két vezetőben? Kell-e félni Kínától és Oroszországtól? David B. Cornsteint, az Egyesült Államok budapesti nagykövetét kérdeztük a geopolitikai játszmákról, a demokrácia jelzőiről, valamint az amerikai–magyar viszony súlypontjairól.

Mi Magyarország valós politikai súlya az Egyesült Államok szemében?

Sok évvel ezelőtt az emberek Kelet- és Nyugat-Európában gondolkodtak, és nem tudatosodott, hogy létezik Közép-Európa is. Ma viszont már jelentős érdekek ütköznek ebben a térségben, így az Egyesült Államok számára is alapvető fontosságúvá vált a régió. Magyarország NATO-tagként szövetséges és baráti ország, az amerikai elnök és a magyar kormányfő között jó kapcsolat van, ahogy a két ország között is.

A változó geopolitikai helyzet, az orosz politikai és a kínai gazdasági befolyás növekedése váltotta ki Amerika érdeklődését a régió iránt?

Kínának egyértelmű érdekei vannak itt, a Huawei terjeszkedik, most pedig az 5G mobiltechnológia kiépítésével vannak jelen, és persze Oroszországnak is komoly érdeklődései vannak a térségben. De úgy gondolom, mi jobb partnerek vagyunk, mint Oroszország és Kína. Kicsit aggódnak is Magyarországról két országgal ápolott kapcsolatai miatt, de meggyőződésem, hogy Budapest is érzi az e kapcsolatokban rejlő veszélyt.

Ez is belejátszhatott abba, hogy hosszú évek után Orbán Viktort hivatalos látogatásra hívták meg a Fehér Házba? Igen, nagyon is. A karácsonyi szünetben huzamosabb időt töltöttem Trump elnökkel, ezért tudom, valóban nagy tisztelettel van a magyar miniszterelnök iránt, erős vezetőnek

„A demokrácia nem liberális vagy konzervatív. Mi féltve őrizzük szabadságjogainkat: a sajtó-, a szólás- és a vallásszabadságot”

tartja, és látja, hogy nagyon hasonló ügyekért harcol, mint ő. Az Egyesült Államok részéről tehát őszinte nyitottság, érdeklődés van Magyarországra iránt.

Próbált hatni Donald Trumpra, hogy meghívja a miniszterelnököt?

Nem hiszem, hogy Trump elnököt bárki befolyásolni tudná. Harminc éve ismerjük egymást, jó viszonyban vagyunk, megvan közöttünk a kölcsönös bizalom. Trump valóban akart találkozni Orbánnal, és örült, hogy megvalósult a találkozó.

Ön mindkét politikust jól ismeri. Lát az ideológiai háttérük, a politikai céljaik, a stílusuk vagy a kormányzati módszereik alapján hasonlóságot kettejük karaktere között? Hasonlóságokat és különbségeket is látok. Mindketten erős vezetők. Úgy látom, talán a magyar kormányfő több hatalmat ruház át munkatársaira a kormányzatban, mint az amerikai elnök. Két nagyszerű New York-i polgármesterrel is együtt dolgozhattam, Rudy Giulianival és Michael Bloomberggel. Teljesen eltérő vezetői stílusuk volt: Giuliani mikromenedzser volt, Bloomberg pedig úgy irányított, hogy

sok hatáskört átestelt a munkatársaira; mégis mindketten nagyon sikeres városvezetők voltak. Különbség még, hogy a magyar miniszterelnök könnyebb politikai helyzetben van: az amerikai elnök mögött rendkívül megosztott kongresszus áll, ahogy ez az impeachment eljárás során is látható volt. Könnyebb úgy kormányozni, hogy a vezető ellenőrzése alatt tartja a saját pártját, a kormányzatát és a parlamentet is.

Orbán az illiberális demokrácia kifejezést használja, amin sokan megdöbbennek. Milyen csengése van ennek Washingtonban, ahol a kormányzat ugyanazon liberalizmus ellen küzd, mint a magyar kormányfő?

Nem hiszem, hogy Amerikában valaha használnák ezt a kifejezést. A demokrácia nem liberális vagy konzervatív. Mi féltve őrizzük szabadságjogainkat: a sajtó-, a szólás- és a vallásszabadságot, teljesen mindegy, hogy az ember liberális vagy konzervatív, ezek alapvető szabadságjogok, amelyek minden amerikaiat megilletnek. Értem a miniszterelnök megfogalmazását, és úgy tűnik, ez a kifejezés Magyarországon politikailag valóban értelmezhető, Amerikában viszont soha nem használnák.

„Trump valóban akart találkozni Orbánnal, és örült, hogy megvalósult a találkozó”

Az Egyesült Államok hagyományosan a nyugati demokrácia legfőbb exportőre a világon. A washingtoni kormányzat a közelmúltban sokszor kritizálta a magyar kormányt a demokratikus intézményrendszer gyengítése miatt, gondoljunk csak Hillary Clinton külügyminiszter 2011-es levelére vagy André Goodfriend bírálataira. Az utóbbi időben a kritika elhalt. Miért váltottak hangnemet? A Clinton- és az Obama-kormányzat idején valóban más volt az Egyesült Államok hozzáállása, mint most, a Trump-kormányzat idején. Különösen Barack Obama viszonyulása volt más: ő úgy vélte, nincs szükség párbeszédre egy olyan magyar kormánnyal, amely szerinte nem jó a magyar emberek számára. A nézeteltérésekre pedig az volt a megoldása, hogy megszüntette a kommunikációt. Mi azonban úgy

véljük, szükség van a párbeszédre. Én nem fogom nap mint nap bírálni a magyar kormányt, és listákat lógatni arról, mi a helytelen. Ha valamilyen ügy kiemelt jelentőségű, akkor közleményt adunk ki; ha olyan ügyről van szó, amely szerintünk árt a kétoldalú kapcsolatoknak, akkor négy szemközt beszélünk a miniszterelnökkel vagy a külügyminiszterrel. Ott van például a Budapestre költöző orosz bank ügye, amellyel kapcsolatban fenntartásokat fogalmaztunk meg. Ugyanakkor a pozitív dolgokra is reagálunk – ilyen volt nemrég, amikor a magyar kormány támogatásáról biztosította a Trump-féle közel-keleti béketervet.

Mégis, az Egyesült Államok létrehozott egy médiaalapot azzal a céllal, hogy a régióban erősítse a sajtószabadságot. Magyarországon milyen sajtótermékeket támogatnak, illetve lesz-e a Szabad Európa Rádió magyar adása?

A nagykövetségnek nincsen ilyen médiaalapja, és nem támogatunk specifikusan egyetlen médiumot sem. A nagykövetség inkább arra törekszik, hogy megossza az újságírókkal a különféle szakmai programok lehetőségeit. Az amerikai külügyi tárca például a napokban hirdetett meg ösztöndíjprogramot a közép- és kelet-európai régió számára, amely képzéssel, mentorálással támogatja az újságírást. Ami a Szabad Európát illeti, a rádió elnöke járt nálam tavaly ősszel, és beszélgettünk a tervekről. Nagyon lesújt, hogy mi történt ezzel a hivatással. Régen az újságírásnak nagy presztízse volt, valóban arról tudósítottak az újságírók, ami történt, ma viszont rendkívül pártosak a lapok és a tévék – itt az ideje, hogy a szakma visszatérjen a minőségi újságíráshoz.

Többször utalt Oroszországra, sőt újról videóüzenetében közös fenyegetésnek nevezte Moszkvát. Hogyan látják Orbán Viktor Vladimir Putyinnal való viszonyát?

Nos, nekünk is megvan a saját kapcsolatrendszerünk Oroszországgal. Nem hiszem, hogy Magyar-

DAVID B. CORNSTEIN

1938-ban született New Yorkban. Üzleti diplomáit a Lafayette Főiskolán és a New York-i Egyetemen szerezte. Az évtizedek során sikeres vállalkozó és cégalapító lett az ékszeriparban, több amerikai vállalat, valamint a New York-i jogi egyetem és a Zsidó Közösségi Kapcsolatok Tanácsának igazgatótanácsi tagja volt. New York Állam Olimpiai Bizottságának elnökeként a 2012-es nyári játékok rendezési jogáért dolgozott, végül nem járt sikerrel. A Republikánus Párt támogatója, Donald Trump régi barátja. 2018 nyara óta az Egyesült Államok magyarországi nagykövete. Feleségével, Sheilával két gyermekük és egy fiúunokájuk van.

országon bárkinek el kellene magyaráznunk, mi Oroszország. Magyarországnak megvolt a saját tapasztalata a Szovjetunióval, nem is olyan régen még orosz tankok jártak Budapest utcáin. A mostani Oroszország élén egy olyan ember áll, amelynek komoly KGB-s múltja van, és ezt tükrözi a mostani mentalitása is. Szerintem az amerikai külügy álláspontja egyértelmű: Oroszországnak rosszindulatú szándékai vannak a térségben, nem barátja az Egyesült Államoknak, és nem barátja Magyarországnak sem. Moszkva dezinformációs kampányt folytat, beavatkozik más államok válaszáiba. Magyarországnak az Oroszországgal fenntartott kapcsolatát viszont nagyban befolyásolja, hogy energiaszükséglete 85 százalékát orosz forrásból fedezi. Ha a partner rosszat lép, az oroszok csak megnyomnak egy gombot, és vége a fűtésnek.

Ezen a ponton lehetne önöknek is dolguk. Újévi üzenetében azt ígérte: „segíteni fognak Magyarországnak, hogy diverzifikálni tudja energiaforrásait, és kevésbé függjön Oroszországtól”. Vannak konkrét tervek?

Szerintem ezen a téren sokkal többet kellett volna tennünk az elmúlt években. Néhány nap múlva Washingtonba utazom, és ez lesz az egyik téma, amelyet fel fogok vetni. A cseppfolyósított földgáz lehet a megoldás, amely olasz vagy horvát kikötőn keresztül érkezhethet Magyarországra, vagy a romániai fekete-tengeri gázkiutermeléssel kellene összeköttetést kiépíteni. E téren az Egyesült Államok sokkal többet is tehetne, hogy segítséget nyújtson a régió államainak energiaforrásaik diverzifikálásában.

Említette hazánk kiállítását Washington közel-keleti béketerve mellett. Továbbmenve: Magyarország ma már az egyik leginkább Izrael-barát állam az EU-ban, ráadásul a Fidesznek sikerült leszerelnie az antiszemizmus vádját, amelyet minden jobboldali párt megkap e térségben. Hogyan látja ezt a mestertervet?

Úgy gondolom, Orbán Viktor és Donald Trump volt az elmúlt időszakban az a két politikai vezető, akik nyíltan támogatták Izraelt, illetve a saját államukban élő zsidó közösséget. Ezen a téren óriási teljesítmény áll mögöttük. Amit ma Amerikában gondolnak Magyarországról, és ami a valóság itt, Budapesten, két teljesen eltérő kép. Amikor hazautazom, szinte minden egyes alkalommal megkapom valakitől, mennyire sajnálnak, hogy itt kell diplomáciai szolgálatot végeznem, hiszen itt tombol az antiszemizmus. Én pedig minden alkalommal kijavítom őket, hogy a magyar zsidók elégedettek, és mindenekelőtt biztonságban

élnék. A zsidó emberek nagyobb biztonságban vannak Budapesten, mint New Yorkban. Szóval megemelem a kalapom a miniszterelnök és Pintér Sándor belügyminiszter előtt is. Itt mindenki tisztában van azzal, hogy ha elkövet egy antiszemita indíttatású bűncselekményt, akkor a törvény szigorú le fog sújtani rá. Elkapják, és börtönbe kerül.

Hogyan látja, a kormány részéről ez őszinte politika, vagy mérnöki pontossággal kiszámított taktika? Ha megnyerik a zsidó közösséget, megszabadulnak az antiszemizmus vádjától, ha támogatják Izraelt, learatják annak nemzetközi előnyeit.

Nagyon jól ismerem a miniszterelnök urat, csaknem két év ismeretség van mögöttünk. Két ügy van, amelybe százszázalékos őszinteséggel beállt: az egyik, hogy visszaszorítsa az antiszemizmust ebben az országban, a másik, hogy megpróbálja megakadályozni a keresztény közösségek üldözését. Ezekben az erőfeszítésekben százszázalékosan őszinte. Én mindkét ügy miatt csak tisztelni tudom.

„A zsidó emberek nagyobb biztonságban vannak Budapesten, mint New Yorkban”

Mely területeken szeretne még kézzelfogható eredményeket elérni hátralévő budapesti küldetése során?

Igazából négy nagy célt forgattam a fejemben, amikor megkezdtem nagyköveti szolgálatomat. Ezekből egy megvan, egy nincs, kettőt pedig szeretnék még megvalósítani. Az egyik az ukrániai helyzet megoldása, és ezzel összefüggésben elérni az ukrán nyelvi törvény módosítását, illetve bevonni Ukrajnát valamiféle NATO-együttműködésbe. Ez Magyarország érdeke is, hiszen ha Oroszország újra akcióba lendül, melyik a következő államhatár Ukrajna szomszédságában? A másik megoldandó ügy az energiaellátás, amelyről már beszélünk. És van még egy dolog, és ezt még senkinek sem mondtam nyilvánosan: mivel a miniszterelnök úr támogatja Izraelt, és jó kapcsolatokat ápol Amerikával, nagyon bátor döntésnek tartanánk, ha a magyar kormány az amerikai lépés mintájára áthelyezné a nagykövetségét Tel-Avivból Jeruzsálembe. Erre buzdítom a kormányt; nagyon szeretném, ha ez megtörténne. [m]